

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/285/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8614200372
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8614200372.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci žalobcu D. T., nar. XX. X. XXXX, bytom E. XXX/X, D., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 1. 10. 2014 č. k. 4C 21/2014-42 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

N e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy v zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 7. 3. 2011 je neplatná. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 298,45 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že dohoda o zrážkach zo mzdy, či iných príjmov dlžníka v zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi dňa 7. 3. 2011 vzhľadom na jej formulárové znenie nemá charakter individuálne dojednaných zmluvných ustanovení, ktorých obsah by žalobca mohol ovplyvniť. Medzi neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve patria ustanovenia uvedené v § 53 ods. 4 písm. a) až v) Občianskeho zákonníka, pričom práve dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť tieto neprijateľné podmienky. Jej predložením zamestnávateľovi žalobcu a oznámením výšky jeho dlhu podľa vlastného uváženia žalovaného je zamestnávateľ povinný vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu bez toho, aby pohľadávka voči žalobcovi prešla súdnym preskúmaním jej oprávnenosti. Teda predložením dohody o zrážkach zo mzdy zamestnávateľ spotrebiteľa je povinný tieto splátky - zrážky zo mzdy vykonávať v prospech žalovaného ako veriteľa až do úplného vrátenia nielen celého poskytnutého úveru, ale aj do vyplatenia všetkých úrokov a ostatných záväzkov spotrebiteľa z úverovej zmluvy. Inak povedané sám žalovaný rozhoduje o celkovej výške dlhu žalobcu, výkon zrážok zo mzdy je tak súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej autorizácii a verifikácii primeranosti a žalobca ako spotrebiteľ môže byť vystavený nepriemeranému konaniu zo strany dodávateľa. Bez povšimnutia nemôže zostať skutočnosť, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy na sumu 1.273,31 Eur bez bližšej špecifikácie. Na základe toho možno konštatovať, že tak, ako je dohoda o zrážkach zo mzdy formulovaná, umožňuje obchádzať súdnu kontrolu, preto súd prvej inštancie považuje túto za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalobe preto vyhovel a o trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok

zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá, alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania a poukázal na to, že odvolanie podáva z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. a podľa § 205 ods. 2 písm. d), f) O.s.p.

4. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

5. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad uvedených v § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

6. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom k 7. 3. 2011 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

7. Podľa § 53 ods. 2 citovaného zákona za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

8. Podľa § 53 ods. 5 citovaného zákona neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

9. Vychádzajúc z obsahu spisu je zrejmé, že vo vzťahu medzi stranami sporu bola dňa 7. 3. 2011 uzatvorená zmluva o poskytnutí revolvingového úveru, na základe ktorej boli žalobcovi poskytnuté finančné prostriedky. Ide v tomto prípade o formulárovú typovú spotrebiteľskú zmluvu, ktorej znenie bolo vopred pripravené zo strany veriteľa a jej súčasťou je aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Žalovaný zároveň požiadal zamestnávateľa žalobcu Mesto D. o vykonávanie zrážok zo mzdy, aj keď neexistuje súdne rozhodnutie, ktoré by žalobcovi ukladalo povinnosť plniť na základe uzatvorenej zmluvy v prospech žalovaného. Právo žalobcu je ohrozené, keďže zrážky zo mzdy môže dodávateľ bez preventívnej súdnej kontroly súdom nastaviť aj na úroky z úveru, prípadne iné poplatky.

10. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstve. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu alebo inej objektívnej inštitúcie, je relevantné ex offio súdne preskúmvanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. Ochrana pred nekalými podmienkami sa má poskytnúť obdobne, ak to vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku (do pozornosti bod 50 uznesenia Súdneho dvora EÚ C-76/10 Pohotovosť proti T.).

11. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky v právnom vzťahu k dodávateľovi a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie alebo či sa spotrebiteľ obráti priamo na súd so zreteľom na zabezpečenie stavu právnej istoty v tom zmysle, aby nebol obťažovaný hrozbou aplikácie takejto dohody o zrážkach zo mzdy, ktorej neplatnosť nikto neurčil.

12. Zo samotného zákonného ustanovenia (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vyplýva priamo právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určení neplatnosti zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania.

13. Podľa ustálenej judikatúry vychádza systém ochrany zavedený smernicou 93/13 z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores,

C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25, a z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25, ako aj uznesenie Pohotovosť, bod 37).

14. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany v súlade s uvedenou smernicou Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav môže byť kompenzovaný iba aktívnym postupom nezávislým od samotných zmluvných strán (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie *Océano Grupo Editorial a Salvat Editores*, bod 27; *Mostaza Claro*, bod 26; *Asturcom Telecomunicaciones*, bod 31, ako aj uznesenie *Pohotovosť*, bod 39).

15. V tejto súvislosti možnosť súdu skúmať nekalú povahu podmienky aj bez návrhu predstavuje vhodný prostriedok na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice 93/13, teda zabránenie tomu, aby bol jednotlivý spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie z 21. novembra 2002, *Cofidis*, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32, a *Mostaza Claro*, už citovaný, bod 27, ako aj uznesenie *Pohotovosť*, bod 41).

16. V bode 26 už citovaného rozsudku *Océano Grupo Editorial a Salvat Editores* Súdny dvor rozhodol, že účel článku 6 smernice 93/13, ktorý členským štátom ukladá zabezpečiť, aby nekalé podmienky neboli pre spotrebiteľa záväzné, nemožno dosiahnuť, ak je na spotrebiteľovi, aby sám poukázal na nekalý charakter týchto podmienok. V sporoch, ktorých hodnota je často obmedzená, môžu náklady na služby advokáta prevyšovať záujem, ktorý je predmetom sporu, čo môže spotrebiteľa odradiť od toho, aby sa proti uplatneniu nekalých podmienok bránil. Ak je pravdou, že v mnohých členských štátoch procesné pravidlá jednotlivcom umožňujú, aby sa obhajovali v takých sporoch sami, existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že najmä z dôvodu svojej nevedomosti spotrebiteľ na nekalý charakter jemu predložených podmienok nepoukáže. Z toho vyplýva, že účinnú ochranu spotrebiteľa možno dosiahnuť, len ak sa vnútroštátnemu súdu prizná možnosť posúdiť uvedené podmienky bez návrhu“ (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 4.10.2007 *Max Rampion and Marie-Jeanne Godard* C-429/05, bod 61).

17. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 *Simmenthal*).

18. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

19. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, E. C./POHOTOVOSTĚ, s.r.o.:

„Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.

Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo

neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

20. Uvedenie tak významného zabezpečovacieho inštitútu, akým je dohoda o zrážkach zo mzdy a ktorý dodávateľovi umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa vo formulárovej zmluve, hodnotí odvolací súd ako zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu.

21. V konaní nebolo preukázané, že zmluvná podmienka - dohoda o zrážkach zo mzdy bola dojednaná individuálne. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu.

22. Súdu nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 4 OZ), hoci má základ v znení zákona. Aj iné právne úkony ako dohoda o zrážkach zo mzdy majú základ v zákone a môžu byť za určitých okolností vyhlásené za neplatné (kúpna zmluva, rozhodcovská doložka a iné). Pre záver súdu bolo relevantné, že sporná klauzula vzhľadom na jej osobitný význam bola uvedená z hľadiska podcenenia jej významu zo strany priemerného spotrebiteľa zneužívajúco, nedostatočne transparentne a bez predchádzajúcej súdnej kontroly umožňuje siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia na základe prípadných neprijateľných podmienok zmluvy.

23. Súd prvej inštancie vyhodnotil dohodu o zrážkach zo mzdy ako neprijateľnú a tým neplatnú zmluvnú podmienku. Vzhľadom na vyššie uvedené sa odvolací súd s týmto záverom v plnom rozsahu s poukazom na ust. § 53 ods. 1 a § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka stotožňuje.

24. Odvolací súd tak v zmysle uvádzaných dôvodov napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil postupom podľa § 387 C.s.p.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. Žalovaný vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a úspešnému žalobcovi v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).